Kolmost a odchylky v prostoru

Ve všech úlohách značí S_{XY} střed úsečky XY.

Úloha 1. Je dán pravidelný čtyřboký jehlan ABCDV, jehož stěny jsou rovnostranné trojúhelníky, S je střed podstavy a P střed hrany AV. Určete odchylky přímek (a) BC a SV, (b) AB a CV, (c) AD a CV, (d) BV a CP, (e) SV a BP.

Úloha 2. V kvádru ABCDEFGH s rozměry |AB|=6, |BC|=3, |AE|=8 (kde S je střed horní stěny a $M=S_{AE}$, $N=S_{BF}$) určete odchylky přímek (a) BE a CG, (b) EG a BD, (c) AE a BS, (d) BM a NG, (e) AC a BS.

Úloha 3 (Čistě rovinná). Ve čtverci ABCD jsme zvolili body X na straně CD a Y na straně AD tak, že |CX| = |DY|. Zdůvodněte, proč jsou na sebe úsečky BX a CY kolmé.

Definice. Řekneme, že přímka p je kolmá k rovině ϱ , pokud je p kolmá ke všem přímkám v rovině ϱ . Značení: $p \perp \varrho$.

Pozorování (Kritérium kolmosti přímky a roviny). *Je-li přímka p kolmá ke dvěma různoběžným přímkám v rovině* ϱ , pak je p kolmá k ϱ .

Úloha 4. Pomocí Kritéria zdůvodněte, proč jsou na sebe kolmé následující dvojice přímek a rovin v krychli ABCDEFGH: (a) EG a BDH, (b) BS_{FG} a CDS_{BF} , (c) AS_{CD} a BFS_{EH} , (d) FD a ACH.

Úloha 5. Rozmyslete si v krychli ABCDEFGH, co bude kolmým průmětem (a) bodů E a S_{AH} do roviny BCG, (b) bodů B a S_{AB} do roviny CDE, (c) bodu S_{FG} do roviny $S_{AB}EH$, (d) úsečky AB do roviny ACG, (e) bodu F do roviny ACH.

- $\star$ Úloha 6. V krychli ABCDEFGH zvolme body X, Y, Z libovolně uvnitř stran AB, AD a AE. Nechť O je kolmý průmět A do roviny XYZ. (a) Dokažte, že přímka XO je kolmá na přímku YZ (a podobně pro další dva body). (b) Co je zač O v trojúhelníku XYZ? Co jsme právě dokázali?
- * Úloha 7 (Nijak nesouvisející s předchozím). Uzavřená lomená čára, která sama sebe neprotíná, prochází všemi vrcholy určité krychle a láme se pouze v nich. Dokažte, že alespoň jeden segment oné čáry se shoduje s hranou oné krychle.

- $\mathbf{1.}$ (a) 90° (b) 60° (c) 60° (d) cca $77^{\circ}5'$ (e) cca $65^{\circ}54'$
- **2.** (a) $36^{\circ}52'$ (b) $53^{\circ}8'$ (c) $22^{\circ}45'$ (d) $63^{\circ}40'$ (e) $76^{\circ}35'$